

Mirek Topolánek: Projev na veřejné diskusi na strategickém dokumentem Vize 2020

07.01.2010, Olomouc, Vize 2020

O co jde v boji s korupcí? Základní premisou ODS v boji s korupcí je, že jde o boj občanů proti nekontrolované moci byrokracie. Ne o boj byrokracie za větší kontrolu nad občany.

Boj s korupcí se nesmí zvrhnout v boj proti svobodě občanů. Svoboda přece za korupci nemůže. Naopak, živnou půdou korupce je její omezení, nerovnost podmínek, která lidem brání dosahovat jejich cílů ve férové soutěži a dává nezaslouženou výhodu do rukou vyvoleným.

Kdo vlastně jsou korupčníci? Jsou to lidé přísátí na veřejnou správu. Lidé, kteří zneužívají jejich pravomocí, jež se plíživě rozšiřují a bují jako rakovina. Lidé, kteří osobně profitují na obrovském objemu přerozdělování, který mají ve svých rukách byrokraté. Lidé, kteří jsou dobře skrytí a maskovaní v nepřehledném moři předpisů a institucí, v němž se pohybují jako ryby ve vodě. V hodně kalné vodě.

Seberme těm lidem jejich hračku. Osekejme veřejný aparát na nezbytné minimum. Omezme zbytečnou byrokracii a učíme stát efektivním a přátelským k občanům. Učíme ho transparentním. Snižme přerozdělování. Zavedme rozhodování na základě neosobních pravidel, zjednodušíme a zautomatizujeme ho. Tím vším zbavíme korupčníky jejich vlivu a zdroje peněz a zároveň jim sebereme bezpečný úkryt.

Musíme odstranit systémové příčiny korupce. Je to běh na dlouhou trať. Ale na jejím konci je kýžený výsledek: slušný stát. Oproti tomu populistické návrhy typu agentů provokatérů, nejrůznějšího zasahování do soukromí, či tzv. zákonů proti lobbingu jen zastírají skutečnou povahu problému a oddalují jeho řešení. V nejlepším případě léčí důsledky. Ale spíše škodí, protože dopadají především na slušné lidi. Mějme naopak srozumitelné zákony a nenechme policii a justici utopit se v džungli zbytečných norem a vyčerpat buzerováním milionů slušných občanů.

Nebo opravdu chceme bojovat s korupcí prostřednictvím omezení občanských svobod? Opravdu chceme byrokratickému aparátu svěřit do rukou nové pravomoci? Tomu byrokratickému aparátu, který právem pokládáme za zkorumpovaný? Tím myslím zkorumpovaný objektivně, systémově, aniž bych na kohokoli chtěl přímo ukazovat prstem.

Opravdu chceme dále posílit vliv bratrstev kočičí pracky ve státní, krajské a obecní správě, v policii a justici? Copak to nejsou právě oni, kteří využívají nekontrolované moci a peněz, které se neprůhledně otáčejí v byrokratickém aparátu i k tomu, aby ovlivňovali boj s korupcí a sváděli ho na falešnou stopu? Připomíná to onu slavnou historku o tchoři, který vlezl do zaječí nory a prohlásil: smrdí to tu a já se odtud nehnu, dokud ten smrad nevyženu.

Copak ale ten, kdo tvoří jádro problému, může být nositelem jeho řešení? Copak nemáme smutnou zkušenost s tím, že stoprocentní socialismus, stoprocentní ovládnutí občanů státem rovná se stoprocentní korupce? Copak už si nepamatujeme, že tam, kde

se vytrácí svoboda a je nahrazena bedlivým dozorem Velkého bratra, přestává být korupce deviantním jevem a stává se normou, prostředkem přežití?

Copak už si nevzpomínáme, že jsme v reakci na totalitu chtěli budovat malý, ale silný stát? Stát, který nechá slušné lidi na pokoji, ale umí tvrdě zasáhnout proti neslušným? Copak nám nevadí, že tu místo toho máme stát velký a slabý? Stát, který zneužívá své moci, aby drze strkal lidem nos do soukromí, ale je bezmocný vůči oněm bratrstvům kočičí pracky, která ho de facto kontrolují a paralyzují dokonce ústavní mechanismy?

ODS odmítá takovou vizi státu. Odmítáme vizi státu, který svou neschopnost postihnout skutečné velké ryby maskuje a dále zhoršuje honem na čarodějnice. Odmítáme vizi byrokratického státu, který nedokáže rozumně využívat své přebujelé pravomoci a v reakci na to zcela absurdně žádá pravomoci nové. Odmítáme vizi neprůhledného státu, který poskytuje korupčníkům moc, peníze a bezpečný úkryt.

Náš boj s korupcí je postaven na principu tří "P": prevence, průhlednost, postih. Už jsme v tomto směru také hodně udělali. Zefektivnili jsme chod veřejné správy, omezili jsme moc byrokracie a zbavili občany zbytečné zátěže a byrokraty korupčních příležitostí. To je první "P" - prevence.

Zlepšili jsme fungování institucí a informačních registrů a rejstříků, čímž zmizel jeden velký zdroj korupčního jednání. Zrychlili a zjednodušili jsme jednání občanů s úřady prostřednictvím eGovernmentu a učinili tak stát transparentnějším. To je druhé "P" - průhlednost.

Začali jsme také reformu policie a justice včetně nových trestních kodexů. Jejich smyslem je umožnit postih skutečně závažných zločinů a skutečně velkých ryb. Nicméně na to poslední, třetí kýžené "P", na výsledky ve formě postihu si musíme počkat. Nejprve musíme dokončit změny systému. To je daleko těžší, než sepsat a prosadit nějaký populární zákon o lobbistech, nebo o majetkových přiznáních.

Všichni přece víme, že v zákonech to není. Kde chybí vůle, nepomůže žádný zákon. A ta vůle chybí jednoduše proto, že korupce sahá příliš daleko – jak do šířky, tak do výšky. Proto si musíme napřed posvítit na struktury, které poskytují korupci živnou půdu. Ne dát těmto strukturám další možnost, jak pronásledovat slušné občany, ničit jim soukromí a krýt vlastní špínu.

Přirovnal bych to k principu polopropustného zrcadla. Pro občany musí být stát naprosto průhledný. Ale z druhé strany, ze strany byrokratů, nesmí být lidem vidět do soukromí. Nikdo nesmí nekontrolovaně, bezdůvodně a anonymně zneužívat informace, které stát o občanech shromažďuje. Nesmíme přijímat zákony, které svévolně omezují občanské svobody a zvyšují moc úřadů. Právě to je podstata socialistických návrhů. Stát zůstává pro lidi naprosto neprůhledný. Zatímco slušný občan se ocitá na "špatné straně zrcadla", vystaven pátravým pohledům samozvaných vyšetřovatelů.

Vizí ODS nejen pro boj s korupcí je malý, silný – a slušný – stát. Stát, který chrání soukromí oné drtivé většiny slušných občanů a je nemilosrdný k oné malé menšině korupčníků. Stát, který nehoní miliony nevinných zajíců, ale ví, jak vyhnat tchoře z nory. Pojdme a vyžeňme ho. Jinak se prostě toho zápachu nezbavíme.

Ing. Mirek Topolánek, předseda ODS